

8. Романенко Ю.А. Теоретико-методичні засади моніторингу результатів навчання хімії в загальноосвітніх навчальних закладах: автореф... дис. докт. пед. наук / Ю.А. Романенко. – К., 2007. – 40 с.
9. Рябова З.В. Науковий підхід до створення системи моніторингу в загальноосвітньому навчальному закладі / З.В. Рябова // Управління освітою. – № 4. – 2006. – С. 9-10.
10. 10. Education at a Glance 2014 [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.oecd.org/edu/Education-at-a-Glance-2014.pdf>.
11. Physical activity and health / ed. C. Bouchard, S.N. Blair, W.L. Haskell. – Champaign: Human Kinetics, 2007. – 410 p.
12. Sharkey B.J. Fitness and health / B.J. Sharkey, S.E. Gaskill. – 6th ed. – Champaign: Human Kinetics, 2007. – 430 p.
13. UK Quality Code for Higher Education – Chapter B6: Assessment of students and the recognition of prior learning. [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.qaa.ac.uk/en/Publications/Documents/quality-code-B6.pdf>.
14. UK Quality Code for Higher Education – Chapter B8: Programme Monitoring and review. [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.qaa.ac.uk/en/Publications/Documents/quality-code-B8.pdf>.
15. Moving into the future: national standards for physical education / ed. D. Tannehill, G. DeJong, L. Hensley; National Association for sport and physical education, an association of the American Alliance for Health, Physical Education, Recreation and Dance. – 2nd ed. – Oxon Hill: McGraw-Hill Higher Education, 2004. – 60 p.

УДК - 796.615.825

Блават О. З.

Національний університет «Львівська політехніка»

ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНА ДІАГНОСТИКА У КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ КОНТРОЛЮ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНИХ МЕДИЧНИХ ГРУП ВНЗ

У статті розглянуто питання контролю психофізіологічного стану студентів спеціальних медичних груп в процесі фізичного виховання у ВНЗ. Встановлено відсутність динаміки досліджуваних параметрів протягом курсу занять, що вимагає доопрацювання щодо вирішення питання вибору конкретного напрямку реалізації означених педагогічних завдань курсу фізичного виховання студентів з відхиленнями у стані здоров'я у ВНЗ.

Ключові слова: студент, спеціальна медична група, контроль, психофізіологічний стан, оцінювання, працездатність.

Блават О. З. Психофизиологическая диагностика в контексте формирования системы контроля в физическом воспитании студентов специальных медицинских групп вузов. В статье рассмотрены вопросы контроля психофизиологического состояния студентов специальных медицинских групп в процессе физического воспитания в вузе. Установлено отсутствие динамики исследуемых параметров в течение курса занятий, требующий доработки по решению вопроса выбора конкретного направления реализации определенных педагогических задач курса физического воспитания студентов с отклонениями в состоянии здоровья в вузах.

Ключевые слова: студент, специальная медицинская группа, контроль, психофизиологическое состояние, оценка, работоспособность.

Blavt Oksana. Psychophysiological diagnosis in the context of the formation of the control system in students' physical education in special medical groups in universities. The questions of state control syhofizioloichnoho students with disabilities in health in physical education in high school is considered. The critical situation that has developed to date health-graduate educational institutions indicates the relevance of studying the factors that provide a high level of psychophysical capacity of students with disabilities in health in teaching at universities. Background – during training of students of special medical groups Lviv Polytechnic National University to analyze the dynamics parameters psychophysical condition. Through statistical analysis of the results of empirical research complex monitoring parameters studied objectively determined that the actual level of psychophysical readiness for completion of academic study at university characterized by the absence of positive dynamics of formation and insufficient level of professional competence in the performance of students studied sample. Analytical analysis of the results of the empirical study of psychophysiological state as a form of functional state of students high school, determines the need for specific, targeted corrective actions in the high school course of physical training of these groups. These materials and the experiment confirmed detailed assumptions about the importance of monitoring psychophysiological state of students universities for comprehensive assessment of their health and improve the efficiency of managing the process of physical education in high school.

Key words: student, a special medical group, control, psychophysiological state, evaluation, performance.

Відповідно до потреб держави, поряд з отриманням систематизованих та стандартизованих професійних компетенцій, обов'язковою умовою реалізації освітніх програм у ВНЗ є формування готовності випускників вищої школи до подальшої продуктивної фахової діяльності в умовах виробництва. Ґрунтуючись на обумовлених диспозиціях, наявність високого рівня психофізіологічного стану випускників вищої школи, поряд із належним станом здоров'я, є базовою основою успішного виконання професійних обов'язків висококваліфікованими спеціалістами [6, с. 55]. Особливої актуальності, з точки зору означеного, набувають питання забезпечення належного рівня психофізичної готовності для майбутньої професійної діяльності студентської молоді, яка має певні відхилення у стані здоров'я. Численні дослідження науковців галузі [1, с. 13;

6, с. 23; 7, с. 13], свідчать, що близько 50 % випускники вищих навчальних закладів, маючи певні відхилення у стані соматичного здоров'я фізично не спроможні працювати в таких обсягах і з такою інтенсивністю, які відповідають сучасним вимогам і стандартам виробництва на ринку праці, так як мають низький рівень кондиційної підготовки. В умовах суттєвого погіршення психофізичного стану студентської молоді, проблему збереження їхнього здоров'я неможливо розглядати поза контекстом питання їх фізичного виховання у спеціальних медичних групах (далі СМГ), які у цьому ракурсі мають визначне соціальне значення. Загалом критична ситуація, яка склалася на сьогодні зі станом здоров'я випускників освітніх установ, вказує на актуальність вивчення чинників, які забезпечують високий рівень психофізичної працездатності студентів з відхиленнями у стані здоров'я у процесі навчання у ВНЗ. Спираючись на ґрунтовний науковий аналіз наукового доробку щодо означеного [1, 4-7], маємо підстави констатувати, що на сьогодні спостерігається явне протиріччя між зростаючим рівнем вимог у підготовленості випускників освітніх установ до професійної діяльності, потребою суспільства у здоровій і фізично розвиненій молоді, з одного боку, з іншого – недостатністю технологій у фізичному вихованні студентів СМГ, здатними забезпечити практичну реалізацію цих вимог. У межах цієї проблематики особливої актуалізації набуває напрям, пов'язаний з ефективністю фізичного виховання студентів, які за станом здоров'я належать до СМГ. Більшість сучасних науковців поділяють ті чи інші погляди щодо процесу досягнення оптимального стану психофізичної готовності студентів в процесі їхнього фізичного виховання. Аналіз спеціальної літератури [1-7] дозволяє стверджувати, що цей процес є дискретним й складається з низки трансформацій певних параметрів. Означене вимагає обліку та дослідження міри розвитку інформативних показників морфофункціонального стану, стану фізичної підготовленості та сформованості психофізіологічних функцій [2, с. 18; 5, с. 41]. У цьому контексті доводиться констатувати, що на сьогодні експериментальні пошуки вітчизняних учених зосереджені на питаннях дослідження перших аспектів, яким присвячено значну кількість робіт. Фактично, поза увагою науковців залишаються дослідження міри розвитку психофізіологічних якостей в процесі фізичного виховання СМГ: у сучасній вітчизняній літературі практично немає посилань, які б висвітлювали аспекти означених питань стосовно контингенту цих груп. Водночас, аналітичний аналіз наукової та методичної літератури дозволяє констатувати, що визначення ефективності занять з фізичного виховання студентів СМГ включає й дослідження показників психофізіологічних можливостей, оскільки саме його результати відображають одні з аспектів функціонального стану організму й можуть вважатися критерієм працездатності [1, с. 18; 6, с. 168; 7, с. 37].

У численних працях авторитетних фахівців галузі вказано на тісний взаємозв'язок між рівнем фізичної підготовленості та психофізіологічними механізмами забезпечення професійної працездатності студентів [1, с. 18; 6, с. 180; 7, с. 189]. Саме тому достеменно оцінка параметрів цього стану студентів СМГ, їх динаміки у ході курсового навчання, і оптимальне використання отриманих результатів створює передумови для формування корекційних педагогічних впливів відповідно до динаміки змін для забезпечення ефективності фізичного виховання. Таке твердження ґрунтується на тому, що без урахування психофізіологічних можливостей студентів неможливо забезпечити дієвість методології оздоровчого курсу фізичного виховання студентів СМГ. В той же час, на сьогодні констатуємо недостатність уваги психодіагностиці студентів СМГ, вивченню значення їх психофізіологічних особливостей та впливу цих особливостей на якість підготовки до майбутньої професійної діяльності. Враховуючи все вищесказане, особливої актуальності набуває подальше вивчення та аналіз динаміки параметрів психофізіологічного стану студентів СМГ. Комплексне дослідження означених показників стосовно контингенту цих груп загалом відсутнє, що значно ускладнює виявлення закономірних тенденцій у цьому ракурсі. Наявні дослідження є фрагментарними, а визначені питання не ставилися і не піддавалися експериментальному вивірюванню у СМГ. Зважаючи на все вищевикладене, необхідність дослідження параметрів психофізіологічного стану в процесі фізичного виховання СМГ, з практичної точки зору визначається значущістю надходження і вивчення достовірної інформації на певному етапі занять для підвищення їх ефективності. При очевидній теоретичній і практичній значущості вищезначених питань — вони є нині практично не досліджувані, що й обумовило вибір напрямку й теми дослідження.

Мета дослідження – проаналізувати динаміку параметрів психофізіологічного стану студентів спеціальних медичних груп Національного університету «Львівська політехніка» під час навчання.

Методи дослідження Для вирішення поставлених завдань використовувались наступні методи дослідження, а саме: загально-наукові методи теоретичного рівня: аналіз та синтез, та методики отримання емпіричних даних: педагогічний експеримент, педагогічне тестування, математичні методи обробки цифрових масивів.

Організація дослідження. Відповідно до визначеної мети, дослідження було проведено на базі кафедри фізичного виховання Національного університету «Львівська політехніка» протягом трирічного курсу визначеної дисципліни. У ньому прийняли участь 160 студентів, у рівній кількості дівчат та хлопців. На період проведення дослідження, за результатами медичного огляду, всі студенти досліджуваної вибірки, скеровані до спеціальної медичної групи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ґрунтуючись на тому, що в процесі установа професійної майстерності органічно пов'язані когнітивна, регулятивна та сенсомоторна сфери індивіда [4, с. 36], для дослідження психофізіологічних якостей з оцінкою розумової витривалості, працездатності, рівня розвитку когнітивних функцій та уважливості використано «Теплінг-тест» (у модифікація В. І. Рижкова), коректурна проба Бурдона-Анфімова, тест П'єрона-Рузера та методика Мюнстенберга. Добрані для проведення емпіричного дослідження тести входять до переліку діагностичних методик, дозволених для використання УНМЦЦППСР в закладах освіти. Результативність виконання тестових завдань студентами досліджуваної вибірки до та після закінчення курсу фізичного виховання у ВНЗ були розраховані й представлені їхні середні показники. (табл. 1). Вони вважаються спеціалістами багаточисними стандартизованими та низько вимогливими з високим рівнем автентичності, придатними для використання за потребою на тій самій вибірці, що не вимагають спеціальних умов проведення. Всі тести мають високий ступінь кореляції з прямими показниками розумової працездатності [6, с. 330], що уможливило формалізацію інтерпретації результатів дослідження.

Значущість визначення означених параметрів у контексті проведеного дослідження зумовлена тим, що вони обумовлюють успішність будь-якої професійної діяльності, а урахування отриманих результатів дає підстави для обґрунтованих висновків щодо рівня професійної придатності студентів.

Таблиця 1

Показники параметрів психофізіологічного стану студентів СМГ Національного університету «Львівська політехніка» (n – 160)

Досліджувані параметри		На початку курсу					По закінченні курсу			Достовірність озбиженостей (p)	
		X	S	S ²	V	Mo	Me	X	S		%
ПДП (ум. од.)	X	3,76	1,44	2,19	42,3	3,0	3,8	3,78	1,37	0,05	>0,05
	Д	3,01	1,31	2,04	47,5	3,1	3,7	3,04	1,29	0,09	>0,05
ЛРА (ум. од.)	X	3,98	0,91	2,15	47,8	3,0	3,9	3,97	1,02	0	>0,05
	Д	3,06	0,88	2,02	45,7	3,2	3,2	3,10	0,91	0,01	>0,01
КРНС (%)	X	0,83	0,21	0,03	36,6	0,7	0,8	0,84	0,18	0,01	>0,05
	Д	0,77	0,19	0,02	34,7	0,7	0,7	0,79	0,20	0,2	>0,05
Оцінка «ТТ»(бали)	X	2,24	0,24	0,06	34,5	2,04	2,23	2,25	0,41	0	>0,05
	Д	2,01	0,11	0,05	39,0	1,9	2,0	2,11	0,15	0,4	>0,01
А (бали)	X	4,99	0,52	0,28	37,9	4,2	4,9	4,91	0,62	0,01	>0,05
	Д	5,21	0,61	0,31	42,3	4,8	5,1	5,17	0,73	1,8	>0,05
Т (%)	X	60,2	2,11	4,2	40,4	63,5	60,3	61,5	3,15	2,4	>0,01
	Д	64,1	3,09	4,4	38,9	67,5	64,3	64,7	4,11	0,09	>0,05
Е (зн.)	X	1301,2	102,3	90,6	31,7	1300	1317	1299,4	111,5	0,01	>0,05
	Д	1403,7	155,7	97,7	30,1	1398	1402	1431,1	123,1	1,9	>0,01
К (%)	X	52,4	5,2	3,8	28,4	50,7	53,1	53,6	6,1	2,2	>0,05
	Д	55,6	4,6	3,6	26,7	51,9	56,7	55,8	5,8	0,03	>0,05
Pr (%)	X	45,5	4,7	3,1	33,4	43,0	47,2	46,7	5,1	2,6	>0,05
	Д	47,2	3,8	3,0	36,4	41,8	47,3	49,1	4,8	4,02	>0,01
Ku (ум. од.)	X	55,4	5,2	3,8	37,5	51,9	55,5	53,6	6,1	3,2	>0,05
	Д	60,6	4,6	4,2	37,4	56,9	60,9	59,5	5,8	1,8	>0,05
t (с)	X	160,1	37,3	12,8	36,2	157	161	158,5	22,3	0,09	>0,05
	Д	173,2	25,2	13,4	37,2	168	172	175,4	18,3	1,2	>0,01
КРП (ум. од.)	X	0,65	0,09	0,03	31,2	0,60	0,66	0,67	0,07	0,3	>0,05
	Д	0,60	0,11	0,02	33,4	0,53	0,60	0,62	0,09	0,3	>0,05

Умовні позначки: ПДП - показник динамічної витривалості; ЛРА - лабільність рухового апарату, КРНС – коефіцієнт рухливості нервової системи; А – переключення уваги; Т – точність уваги; Е – коефіцієнт розумової продуктивності; К – концентрація уваги; Ku – стійкість уваги; Pr – ефективність роботи; t – вибірковість уваги; КРП – коефіцієнт розумової працездатності.

Комплексний моніторинг параметрів означеного був здійснений за операційно-процесуальним критерієм: проведені контрольні вимірювання, узагальнені результати на основі кількісного оцінювання інформації, яка відображає психофізіологічний стан. Нульовою гіпотезою передбачалося, що результати, взяті з генеральної сукупності вибірки підлягають дії однакового закону розподілу, а розходження мають випадковий характер. Інформаційний інтегральний аналіз психофізіологічного стану досліджуваної вибірки студентів до та після закінчення курсових занять за результатами контролю вище приведених параметрів, дає змогу констатувати загальну тенденцію до відсутності позитивної динаміки результатів виконання усіх тестових завдань. Аналізуючи статистичні дані стосовно отриманих індексів «Тепінг-тесту», згідно загальної оцінки, вказує на наявність нижче середнього рівня розвитку досліджуваних параметрів у студентів СМГ. Вважаємо, що такі результати є цілком закономірними, зважаючи на наявність відхилень у стані соматичного здоров'я студентів СМГ. За показником динамічної витривалості (ПДП) оцінювалась здатність здійснювати швидкі рухи, яка визначається рядом чинників, серед яких морфофункціональні особливості м'язового апарату. Кількісні значення цього критерію у студентів досліджуваної вибірки перебувають на рівні, близького до середнього функціонального (у межах 4 балів), згідно шкалам оцінювання тесту. Окрім того, зменшення кількості точок від квадрата до квадрату, яке спостерігалось у переважній більшості студентів, вказує на недостатню функціональну стійкість їхнього нервово-м'язового апарату.

Максимальна частота тепінгу є одним з показників швидкісного аспекту психомоторної активності, одним із інтегральних показників її лабільності. Показники лабільності рухового апарату (ЛРА) у студентів СМГ знаходяться нижче середнього рівня (за десятибальною системою оцінювання). Отримані показники коефіцієнту рухливості нервової системи (КРНС), що є індикатором працездатності, знаходились у межах інертного та середнього стану (6-13 балів). Осіб із високим розрядом означеного показника серед студентів досліджуваної вибірки виявлено не було. Стан загальної розумової працездатності з позицій системної психофізіології зумовлений рівнем розвитку когнітивних функцій та атенційних здібностей. У сукупності вони відображають такі міжсистемні відносини психофізіологічних функцій, які забезпечують ефективність роботи. [7, с. 172]. Рівень показника переключення уваги (А) (єдність стійкості й динаміки), як одного із чинників підвищення продуктивності роботи, то його рівень у межах «середній», згідно таблицям ранжування. На наш погляд, такий рівень означеного показника обумовлений інертністю нервових процесів, внаслідок наявності відхилень у стані здоров'я студентів, та відсутністю активації ретикулярної системи протягом занять, що й зумовило відсутність динаміки означеного параметру. Якісні значення показника точності уваги (Т), що залежить від функціонального стану нервової системи, відображає ступінь стійкості і стомлюваності уваги й визначає у підсумку якість виконання роботи, у студентів досліджуваної

вибірki наближаються до середніх значень. Крім того, зауважено, що найвищий його показник на першій хвилині тестування (70 %), а найменший – на останній (50 %). Фактично ідентична ситуація при виявленні швидкості виконання тестового завдання: за часом виконання роботи перша хвилина була найбільш продуктивна, а остання найменш продуктивна. Водночас встановлена кореляційна залежність між швидкістю виконання завдання і коефіцієнтом продуктивності ($r=0,634$, $p<0,05$). Визначення показника продуктивності (E), який вказує на швидкість процесів сприйняття й мислення й залежить від рухливості нервових процесів [4, с. 93], показали, що вони дещо нижчі за належні вікові норми, що й призводить до стагнації швидкості виконання тестових завдань. Загалом показники досліджуваних параметрів атенційних здібностей, які відповідальні за успішність професійної діяльності фахівця будь-якого напрямку та займають провідне місце в психофізіологічній структурі такої діяльності [4, с. 71], за результатами тестового контролю, у якісних значеннях знаходиться у нижніх межах «середнього» рівня. А так як їх фізіологічною основою є загальна активація мозку, пов'язана з діяльністю ретикулярної формації, у низці випадків показник досліджуваного ряду здібностей є нижчим від можливого через наявність захворювань, астеничних станів чи стомлення, що й зумовлює дисгармонію процесів переробки та перетворення інформації. Загалом ці показники обумовили й показник ефективності виконання тестових завдань (Pr) на середньому рівні. На нашу думку, зазначене можливо спричинено функціональними відхиленнями у стані нервової системи (наявність невротичних станів, тощо) та впливом індивідуально-типологічних особливостей, обумовленими наявністю відхилень у стані соматичного здоров'я. Зокрема, у студентів із офтальмологічними захворюваннями причиною означеного є надмірне навантаження на зоровий аналізатор та можлива наявність гностичних розладів. Відповідно, рівень розумової працездатності (КРП) встановлений у проведеному емпіричному дослідженні у студентів СМГ у числових значеннях доволі опосередкований при відсутності позитивної динаміки протягом курсу занять. Певною мірою це вказує на зниження енергетичних і регуляторних процесів в ЦНС [7, с. 115]. Найбільш значущі відмінності у показниках професійних компетентностей за час проведення експерименту визначені статевим деморфізмом. Хлопці характеризуються вищими якісними показниками працездатності, порівняно з дівчатами ($p<0,05$). Дівчата відповідно характеризуються кращим розвитком атенційних здібностей. Зважаючи на статеві аспекти індивідуального онтогенезу, які характеризуються певною інтенсивністю розвитку функцій фізіологічних систем, що визначають кількісні зміни показників параметрів цих здібностей (зокрема гендерні властивості функції уваги), отримані результати є цілком обґрунтованими, оскільки функціональна організація психофізіологічних функцій є залежною від статі [4, с. 62]. Характерною особливістю проведеного аналізу є наявність доволі високого коефіцієнта варіації у досліджуваних тестових випробуваннях, який характеризує діапазон відмінностей. Показники коефіцієнту варіації в межах «значне варіювання» по всім досліджуваним характеристикам, свідчить, що стабільність результатів у досліджуваній вибірці студентів нижче метрологічних норм надійності. Коефіцієнти варіації такого рівня, на наш погляд, можуть бути спричинені різними чинниками, зокрема різними типологічними особливостями студентів, обумовленими належністю до різних нозологічних груп.

Таким чином, аналітичний аналіз отриманих результатів проведеного емпіричного дослідження психофізіологічного стану визначає необхідність конкретних, цілеспрямованих корекційних впливів. А так як згідно даних дослідників розумова та фізична працездатність значною мірою детерміновані рівнем фізичної підготовленості, це дає змогу спрямовувати навчальний процес на розвиток та корекцію досліджених параметрів. Хоча питання пошуку механізму керування психофізіологічним станом студентів СМГ з використанням конкретної форми рухової активності залишаються фрагментарними, недостатньо вивченими та необґрунтованими, вважаємо, що результати тестів доцільно використовувати в якості його діагнозу. Незважаючи на те, що корекція психофізіологічного стану відбувається за загальними онтогенетичними закономірностями [4, с. 34], структура і складність її формування дають змогу шляхом пошуку ефективних засобів коректувати механізми її формування у фізкультурній діяльності студентів СМГ.

ВИСНОВКИ. 1. Проблема забезпечення якісної системи контролю у фізичному вихованні студентів СМГ привертає увагу у зв'язку з наявністю постійної позитивної динаміки їх кількісного складу та необхідності пошуку ефективних методик тестування, які дозволяють при мінімальних часових витратах, отримати максимальний результат. Об'єктивна оцінка психофізіологічного стану студентів СМГ й встановлення його динаміки в процесі курсу фізичного виховання є неодмінними умовами забезпечення ефективності керування навчально-оздоровчим процесом та основною ланкою оцінки дієвості даного процесу. 2. Шляхом аналітичного аналізу результатів емпіричного дослідження динаміки параметрів психофізіологічного стану студентів СМГ під час навчання об'єктивно встановлено, що дійсний рівень психофізичної готовності до закінчення академічного навчання у ВНЗ характеризується відсутністю позитивної динаміки досліджуваних параметрів та недостатнім рівнем сформованості показників їхніх професійних компетенцій. 3. Отримані матеріали проведеного експерименту підтвердили та деталізували припущення щодо значущості контролю психофізіологічного стану студентів СМГ для комплексної оцінки їхнього стану здоров'я та підвищення дієвості керування процесом фізичного виховання у ВНЗ. Однак, вважаємо, що отримані висновки, щодо резервів керованості дієвості фізичного виховання на основі професійно реалізованої психофізіологічної діагностики, потребують оновлення та подальшої наукової розробки для забезпечення ефективного управління оздоровчим процесом у СМГ.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ полягають у здійсненні метрологічної вивірки методик психодіагностичного тестування, які використовуються у системі контролю студентів СМГ у ВНЗ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Blavt O. Z. Kontseptual'ni aspekty systemy kontrolyu u fizychnomu vykhovanni spetsial'nykh medychnykh hrup VNZ. Moloda sportyvna nauka Ukrainy, 2013, Vyp. 13, T. 3, S.13-19.
2. Krasnykov A. A. Testyrovanye: teoretyko-metodycheskye znanyya v oblasti fizycheskoy kul'tury y sporta. M. : FyS, 2010, 176 s.

3. Krutsevych T. Yu., Vorobyov M. I., Bezverkhnya H. V. Kontrol' u fizychnomu vykhovanni ditey, pidlitkiv i molodi. K. : Olimp. lit-ra, 2011, 224 s.
4. Korobeynykov H. V. Psykhofyziolohicheskiye mekhanizmy umstvennoy deyatel'nosti cheloveka [monografyya]. K. : «Ukrayins'kyu fitosotsiologichnyy tsestr», 2002, 123 s.
5. Корягин В. М. Тестовый контроль в физическом воспитании : [монография] / В. М. Корягин, О. З. Блавт. – Germany : LAP LAMBERT Academic Publishing is a trademark of: OmniScriptum GmbH & Co. KG, 2013. – 144 с.
6. Корягин В. М. Фізичне виховання студентів у спеціальних медичних групах : навч. посібник / В. М. Корягин, О. З. Блавт. – Видавництво «Львівська політехніка», 2013. – 488 с.
7. Магльований А. Організм і особистість. Діагностика та керування / А. Магльований, В. Белов, А. Котова. – Львів : Медична газета України, 1998. – 250 с.

УДК 796.032

Бойчук Р.І.

Івано-Франківський коледж фізичного виховання Національного університету фізичного виховання і спорту України

ОЛІМПІЙСЬКА ОСВІТА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

У статті розглянуто питання пошуку найбільш ефективних форм олімпійської освіти школярів. Висвітлено результати анкетування, яке виявило рівень знань учнів з олімпійської тематики та їхнє ставлення до ведення способу життя, який відповідає фундаментальним принципам олімпізму. Визначено шляхи вдосконалення процесу олімпійської освіти підростаючої молоді.

Ключові слова: олімпізм, олімпійська освіта, процес виховання учнів, спортивно-масові заходи, анкетування.

Бойчук Р. И. Олимпийское образование как средство формирования физической культуры личности учащейся молодежи. В статье рассмотрены вопросы поиска наиболее эффективных форм олимпийского образования школьников. Представлены результаты анкетирования, которое выявило уровень знаний учащихся по олимпийской тематике и их отношение к здоровому образу жизни и самостоятельным занятиям физическими упражнениями. Определены пути совершенствования процесса олимпийского образования подрастающей молодежи.

Ключевые слова: олимпизм, олимпийское образование, процесс воспитания учеников, спортивно-массовые мероприятия, анкетирование.

Boychuk R. Olympic Education as a Tool of Formation of Physical Culture of School Youth Personality. This article examines questions concerning a research of the most effective forms of pupils' Olympic education. There has been thrown light upon pupils' questionnaire results which demonstrate their knowledge level of Olympic subject, their attitude to healthy lifestyle and individual performance of physical exercises. There have been defined ways of Olympic education of young people. In actual practice, pedagogical work within the Olympic movement observed overuse educational approach. However, as part of Olympic education the most important is not the formation and improvement of Olympic knowledge and even declaratively proclaimed focus on ideals and values of Olympism and the formation of actual behavior, a lifestyle that fits the ideals and values. The above prompted us to look for practical application and work with the children of such models and the competition that most meet the goals and objectives of Olympic education. For three years we have conducted training sports events called "Small Olympics" among students grades 5-9, which lasted from October to May. Opening and closing sports events occurred with Olympic rituals. The program of sports events included competitions in sports and exercise control that determine the level of development of motor abilities of students under the program of physical training for secondary schools. Students had the opportunity to consolidate the material studied, and realize their skills in a competitive environment. During the competition held conversations regarding targeting the younger generation such spiritual and moral values of Olympism as «Fair play». To increase the level of knowledge in the Olympic program sports events were made "Olympic quiz" and brain-rings on the Olympic theme. During a survey of students to participate in the annual sports events "Small Olympics" - 75, 5% gave a positive response, 62.2% of them said they are preparing yourself for the competition, which included the program specified sports events.

Key words: Olympism, Olympic education, pupils educational process, sports and public events, questionnaire.

Постановка проблеми та аналіз останніх публікацій. Виховання підростаючого покоління є однією з основних проблем сучасної педагогіки. Одним із новітніх напрямів гуманізації системи освіти й виховання, де пріоритет надається загальнолюдським цінностям, є побудова навчально-виховного процесу на основі цінностей олімпізму. Тож вивчення історії та розвитку олімпійського руху, його ідеалів, принципів і місця в системі явищ сучасного суспільного життя набуває неабиякого виховного й освітнього значення. Саме тому в умовах сьогодення особливе значення має олімпійська освіта, покликана виховувати в підростаючого покоління прийняття принципів олімпізму [4; 8]. Наразі, все більшого усвідомлення набуває необхідність істотної перебудови та гуманізації системи фізичного виховання школярів, спортивно-масової роботи в школі, а також пропонуються різні шляхи вирішення цієї проблеми [6; 10], одним з яких є організація освітньо-виховного процесу на основі ідеології олімпізму шляхом олімпійської освіти [1; 5]. На думку низки авторів [1; 3; 5; 8; 11], актуальність використання олімпійської освіти в навчально-виховному процесі загальноосвітніх навчальних закладів окреслюється двома